

Gebrek is een groot woord

NINA POLAK

15-18 jaar Niveau 3

Na zeven jaar op zee besluit Nynke om terug naar Amsterdam te gaan. Ze gaat een poosje in het tuinhuis van het echtpaar Zeno en hun puberzo...

AUTEUR

Nina Polak

VERSCHIJNINGSJAAR

2018

TEKSTVORM

Roman

OORSPRONKELIJKE TAAL

Nederlands

BRONUITGEVER

NBD Biblion

AUTEUR UITTREKSEL

Martijn Nicolaas

TREFWOORDEN

Amsterdam, Identiteit, Moeder-dochterrelatie, Vrijheid

NIVEAU

- Bovenbouw Havo/vwo / 3e graad ASO, BSO en TSO
- Lezen voor de lijst: 15-18 jaar Niveau 3

Gebrek is een groot woord

In het kort

Na zeven jaar op zee besluit Nynke om terug naar Amsterdam te gaan. Ze gaat een poosje in het tuinhuis van het echtpaar Zeno en hun puberzoon Juda wonen. De Zeno's vingen haar acht jaar geleden al een keer op toen Nynkes moeder plotseling overleed. In Amsterdam kan ze niet ontsnappen aan de sporen van twee verloren liefdes: een man en een moeder. Nynke heeft zich altijd met succes verzet tegen de rollen die haar door hen werden opgedrongen. Maar kan iemand die vrij wil zijn ooit echt thuis zijn?

Om over na te denken

Voor we je meer gaan vertellen over dit boek, ga je eerst aan de slag met je eigen mening en interpretatie. Wat vond jij eigenlijk van het boek? En wat denk je dat de schrijver bedoeld heeft? Wat zou jij doen als je een van de hoofdpersonen was?

Weet je niet alles even goed meer? Lees dan de uitgebreide samenvatting en probeer de vragen dan nog eens te beantwoorden. Weet je niet meer wie wie is? Dat vertellen we je onder het kopje Personages.

1. Beschrijf het karakter van Nynke Nauta. Wat typeert haar en waarom kiest zij er uiteindelijk voor om weer te gaan varen?
2. In hoeverre vind je dat Juda Zeno model staat voor de huidige generatie jongeren?
3. Probeer een verklaring te geven voor de titel.
4. Dieuwertje Mertens schrijft in haar recensie in *Het Parool* dat ze *Gebrek is een groot woord* een 'kunstmatig karakter' vindt hebben. Wat denk je dat ze daarmee bedoelt en ben je het met haar eens? Licht je antwoord toe.
5. Wat zegt de novelle van Borg over het karakter van Nynke en wat zegt het over de stijl van de roman *Gebrek is een groot woord*?
6. Beschrijf de verschillende soorten moeders die in het verhaal voorkomen.
7. Welke rol spelen meeuwen volgens jou in het verhaal?

8. Juda Zeno heeft een digitale wereld gebouwd met verhalen van mensen over de hele wereld. Wat denk je dat Polak wil zeggen met deze fictieve wereld in haar roman?

Personages

Nynke Nauta

- Dertig jaar
- Enig kind van alleenstaande moeder
- Heeft moeite zich te hechten

Nynke 'Skip' Nauta is geboren in Amsterdam op 15 juli 1984. Ze groeide op in een flat in Amsterdam Nieuw-West, als enig kind van een alleenstaande moeder. Haar moeder overleed plotseling toen Nynke 22 jaar was. Nynke noemt zichzelf een 'bootmens' of een 'zeeclochard' (p. 28). Ze rookt sigaretten en schrijft af en toe stukjes voor zeilmagazines. Volgens haar ex Borg is ze heel intelligent en heeft ze een jeugdtrauma overgehouden aan haar kille opvoeding: ze kan zich niet goed hechten. Vrienden geven haar verschillende bijnamen: Skippert, Nijntje, Nehneh, Nynkita. Haar achternaam Nauta (schipper) is een 'speaking name'.

Juda Zeno

- Zeventien jaar
- Heeft virtuele community gecreëerd
- Veganist en feminist

Juda Zeno is de zoon van het echtpaar Mascha en Nico Zeno. Hij is erg mager en bleek, heeft een 'te grote neus die nog wacht op een bredere kaak' en een mooie mond met een 'volle, wat teleurgestelde onderlip' (p. 20). Volgens Nynke is hij een wonderlijke mengeling van arrogantie en ongemak. Juda heeft zijn eigen virtuele community gecreëerd (Auryn), is overtuigd veganist en feminist en doet aan yoga en meditatie. Hij draagt een kralenketting met een oranje kwastje, zoals je die in alle souvenirwinkels van India tegenkomt. Hij leest de *Bhagavad Gita* op zijn telefoon. De *Bhagavad Gita* is een geschrift van duizenden jaren oud.

Mascha Zeno

- Actrice
- Moeder van Juda
- Is erg bezorgd om haar zoon

Mascha Zeno is een knappe, stijlvolle actrice met fazantkleurig haar die grote vrouwenrollen speelt in klassieke toneelstukken van Shakespeare, Ibsen en Tsjechov. Ze heeft een heel intense blik. Ze is getrouwd met Nico en moeder van Juda, om wie ze enorm bezorgd is. Stiekem rookt ze af en toe een sigaret. Mascha heeft 'de tegenstrijdige gave (...) om spontaniteit te forceren' (p. 45).

Nico Zeno

- Italiaanse afkomst
- Architect
- Vader van Juda
- Sterk en stil type

Nico, voluit Nicola, Zeno heeft een eigen architectenbureau. Hij heeft grijs haar, maar nog geen buikje. Hij is getrouwd met Mascha en vader van Juda. 'Nico kan eruitzien als zo'n kind uit de jaren vijftig: keurige scheiding, onbezorgd rond gezicht' (p. 181). Nynke ziet in hem een typische man met een goede basis en 'het slag man dat je nooit echt zult kennen, het sterke, stille type' (p. 181). Nico noemt zichzelf een migrantenzoon en is heel gastvrij.

Borg Eldering

- Ex van Nynke
- 33 jaar
- Heeft novelle geschreven

Borg Eldering is de ex-vriend van Nynke met wie zij bij terugkomst in Amsterdam weer een affaire begint. Hij is 33 jaar, is socioloog en historicus en werkt al acht jaar aan een proefschrift. Hij heeft ook schrijfbambities en heeft zijn relatie met Nynke beschreven in een ongepubliceerde novelle *De onschuldige. Een liefdesgeschiedenis*. Hij noemt Nynke Nijn en volgens Nynke heeft hij de mooiste handen van Amsterdam.

Nellie Nauta

- Moeder van Nynke
- Overleden toen Nynke 22 jaar was
- Leed aan depressies

Nellie Nauta is de moeder van Nynke. Ze is overleden aan longkanker. Ze was een alleenstaande moeder die soms depressief was en dan dagenlang in bed bleef liggen. Ze rookt als een ketter en is heel direct en ongevoelig in haar manier van praten.

Lood

- Schipper
- Vijftig jaar

Lood, voluit Lodewijk, is schipper op de verschillende schepen waarop Nynke over de wereld heeft gevaren. Hij is vijftig, maar hij ziet eruit als zeventig: het zout en de zon hebben zijn kop gelooit en zijn weinige haar witblond gebleekt.

Thema's en motieven

Identiteit en vrijheid

Gebrek is een groot woord gaat over identiteit en vrijheid. Een jonge vrouw staat stil bij haar leven tot nu toe, bij wat haar heeft gevormd. Ze moet kiezen wat het beste bij haar past: vrijheid of gebondenheid. Die gebondenheid bestaat dan uit een vaste relatie, een vaste woonplaats en moederschap. Vrijheid betekent weg van dat alles en terug naar een leven op zee. In hoeverre is zij gebonden aan haar verleden en kan ze daar echt aan ontsnappen?

Na zeven jaar over de wereldzeeën varen, kiest Nynke Nauta ervoor terug te gaan naar de plaats waar ze geboren en opgegroeid is. Ze wil onderzoeken wat haar daar nog bindt. Dat heeft ze altijd vermeden, omdat ze vooruit wil, naar plekken waar het anders is.

Nynke is een van die mensen die willen blijven bewegen omdat de vraag 'waar is thuis?' haar verdrietig maakt. Die vraag is precies waar het om draait in de roman: kan Nynke nog thuis zijn in Amsterdam en bij Borg en de Zeno's of is de vrijheid van de zee haar thuis?

Het woord 'thuis' komt vaak voor in de roman. Nynke heeft bijvoorbeeld twee liedjes in haar hoofd: 'Homeless' van Paul Simon en 'Homeward Bound' van Simon & Garfunkel. En als ze Borg mist, beeldt Nynke zich in dat hij vast samen met zijn vriendin Geeske op de bank de serie *Homeland* ligt te kijken. Uiteindelijk komt ze erachter dat ze zich op veel plekken thuis kan voelen.

Moederschap

Moederschap krijgt een grote plek in *Gebrek is een groot woord*. Het is een van de vormen van 'gebondenheid' die Nynke afzet tegen vrijheid. Er komen zo veel verwijzingen naar het moederschap voor in het verhaal, dat je het ook als motief kan zien.

Er komen meerdere moeders in het verhaal voor:

- Nellie, de echte moeder van Nynke. Zij zag haar moederschap als een parttimebaan waar ze tevreden mee was.
- Mascha, de surrogaatmoeder van Nynke en moeder van Juda. Ze vindt het soms een marteling om moeder te zijn en ze zegt dat zij een betere moeder is dan Nellie.
- Nynke zelf, de mogelijke moeder van haar 'boon'. Ze maakt zich zorgen of ze wel geschikt is voor het moederschap.
- De oude moeder van Nico, die ervoor zorgt dat Nynke het tuinhuis moet verlaten.
- Frida, de verwarde vrouw die Juda filmt voor zijn digitale wereld: een moeder die haar kind verwaarloosde.

Moeder-dochterrelatie

Daarnaast beschrijft de roman een problematische moeder-dochterrelatie. Nellie heeft Nynke zo goed en zo kwaad als het ging opgevoed, maar heeft haar vaak alleen gelaten en zelfs enigszins verwaarloosd. Is Nynke er daarom vandoor gegaan? Kan ze zich daardoor niet hechten aan een plek (Amsterdam) of een mens (Borg)? Volgens Borg wel. Hij beschrijft in zijn

novelle de relatie die ze hadden voordat Nynke wegging. Hij probeert haar (vlucht)gedrag psychologisch te verklaren. Daarbij gebruikt hij de theorie van het oedipus- of elektracomplex van Sigmund Freud.

Motieven

Oedipus- of elektracomplex

Borg gebruikt deze theorie in zijn novelle, maar hij komt vaker terug in de roman. Bijvoorbeeld in de suggestie van erotische spanning tussen Nynke en haar plaatsvervangende moeder Mascha. daarom kun je spreken van een motief.

De stad Amsterdam

Amsterdam is ook een morief. De stad wordt vaak beschreven en ook geeft Nynke er vaak commentaar op.

Zeevogels

Er zijn veel verwijzingen naar zeevogels, zoals het toneelstuk *De meeuw* van Tjechov waar Mascha in speelt en het gedicht over een albatros van Baudelaire waar Nynke aan moet denken. De vogels staan tevens symbool voor de vrijheid waar Nynke naar verlangt.

Opbouw

Structuur

De roman heeft geen genummerde hoofdstukken of afgebakende delen. Hij bestaat uit korte stukken tekst van vaak maar enkele pagina's. Die stukken tekst bestaan soms uit e-mails, WhatsApp-gesprekken, telefoongesprekken, interviews en de novelle van Borg. Dat is ook in de typografie te zien.

Perspectief

Nynke Nauta vertelt het verhaal in de ik-persoon. De novelle van Borg is geschreven in een personaal perspectief.

Tijd

In het verhaalheden is het 2014. Dat verhaalheden duurt ongeveer drie maanden: de periode dat Nynke in Amsterdam verblijft, naar Enkhuizen vlucht en daarna naar Sardinië vliegt om weer te gaan varen. De chronologie wordt vaak doorbroken door korte flashbacks naar de jeugd van Nynke en de periode dat Nynkes moeder overleed, in 2007.

Plaats

Het verhaal speelt zich voor het grootste gedeelte af in de Nederlandse hoofdstad Amsterdam. De auteur belicht twee delen van de stad. Aan de ene kant het Amsterdam van Nynke en Nellie in Osdorp, met veel flats met schotelantennes. Aan de andere kant het Amsterdam van de Zeno's in Zuid, met een huis met tuin aan het park. Polak beschrijft de stad zo vaak dat je Amsterdam ook kunt zien als een motief van het verhaal.

Ze geeft via haar hoofdpersonage ook commentaar op de stad, zoals hij de laatste tijd is geworden, overlopen door toeristen. Amsterdam is dus het benauwde, claustrofobische decor van iemand met de vrijheid van de zee in haar hoofd. Verder zijn er scènes in Cannes (Frankrijk), Enkhuizen (Nederland) en Alghero (Sardinië).

Titel en motto

Titel

De zin 'Gebrek is een groot woord' komt niet in de roman voor. 'Geloof is een groot woord' wel, in een gesprek tussen Juda en Nynke. De uitdrukking in de titel wil zeggen dat het woord gebrek overdreven is, zo erg is het nou ook weer niet. Het slaat vermoedelijk op Nynke. Is het een gebrek, waardoor ze zich niet kan hechten en de vrijheid van de zee opzoekt? Borg denkt van wel en wil haar een jeugdtrauma aanpraten. De titel geeft aan hoe Nynke er zelf over denkt: dat het allemaal wel meevalt.

Motto

Het boek heeft geen motto.

Opdracht

Polak heeft het boek opgedragen aan haar ouders: 'Voor mijn moeder en mijn vader'.

Taal en stijl

Schrijfstijl

Nina Polak heeft een sprankelende, springerige stijl vol vaart en ritme. Hij staat bol van metaforen, vergelijkingen en personificaties: 'waarin Skip Nauta zich vrijwillig laat opsluiten om een achtergelaten leven de kans te geven zich weer eens lekker strak om haar keel te wikkelen. Met bijrollen voor Mascha, Nico en Juda Zeno, warme surrogaatfamilie en levend decor waartegen alle mislukkingen van (...) Skip zullen afsteken als zwarte vliegen in de chardonnay' (p. 24). Ook gebruikt ze vaak alliteraties en assonanties: 'en bovenop het dak blinkende windhanen die de wilden de weg wijzen' (p. 35). Haar stijl is afwisselend, met korte en soms erg lange zinnen die een halve bladzijde beslaan.

Polak heeft in het verhaal mails, WhatsAppgesprekken, telefoongesprekken en een interview opgenomen. Voor deze tekstvormen gebruikt ze een veel informelere stijl dan voor de rest van het verhaal. De novelle van Borg heeft juist een stijvere, meer gedragen stijl. Borg gebruikt clichématige beelden en uitdrukkingen.

Intertekstualiteit

Gebrek is een groot woord bevat veel verwijzingen naar films en theater. De volgende films worden in de roman genoemd:

- *Return of the Jedi*

- *Ghostbusters*
- *Rainman*
- *Neverending Story*
- *Apocalypse Now*
- *The Graduate*
- drie films van de Japanse regisseur Akira Kurosawa (*Rashomon*, *Dreams* en *Ikiru*).

Kurosawa is de favoriete regisseur van Nynke. Ook de toneelstukken waar Mascha in speelt of gespeeld heeft worden bij naam genoemd, zoals *Hamlet* van Shakespeare en *De meeuw* van Tsjechov. Naast deze verwijzingen zijn er verwijzingen naar andere romans. Een voorbeeld van deze intertekstualiteit is de naam van de familie Zeno: deze verwijst vermoedelijk naar de roman *Bekentenissen van Zeno* van de Italiaanse schrijver Italo Svevo. Deze roman gaat over een man die van zijn rookverslaving af wil komen. Svevo vertaalde ook de *Traumdeutung* van Freud in het Italiaans. Nog een voorbeeld: Mascha noemt het tuinhuis 'A room of one's own', wat verwijst naar het gelijknamige essay van Virginia Woolf.

Achtergrondinformatie

Het oedipuscomplex

Het oedipuscomplex is een psychische aandoening. De Weense psychiater Sigmund Freud bedacht de theorie. Bij dit complex voelt een kind zich seksueel aangetrokken tot de ouder van het tegenovergestelde geslacht. Het ziet de andere ouder als concurrent. Het oedipuscomplex ontwikkelt zich volgens Freud het sterkst bij jongens. Die voelen zich dus aangetrokken tot hun moeder en beschouwen hun vader als rivaal. De naam verwijst naar de Griekse mythe over Oedipus, die door het noodlot zijn vader doodde en met zijn moeder trouwde.

Het elektracomplex

Bij meisjes noemde psychiater Carl Gustav Jung deze fantasieën het elektracomplex, vernoemd naar de dochter van de Griekse mythologische held Agamemnon. Agamemnon werd door zijn vrouw en haar minnaar vermoord. Samen met haar broer Orestes neemt Elektra wraak, door hun moeder en haar minnaar te doden.

In de media

Recensenten schrijven positief over *Gebrek is een groot woord*. Ze prijzen vooral Polaks stijl en de gelaagdheid van haar personages. Maar niet alle recensenten zijn onvoorwaardelijk positief. Enkel recensenten vinden dat het er iets te dik bovenop ligt of dat de roman iets kunstmatig heeft. Hieronder lees je een aantal quotes uit recensies.

'Polak grossiert in heldere beelden, grappige oneliners en krachtige eyeopeners.'

Yolande Entius in *Trouw*

'Polak heeft een liefde voor de taal die geen enkele lezer met een beetje poëtische inborst zal ontgaan.'

Ivanka de Ruijter op [Tzum.info](#)

'Die metafoor van de zeevaart ligt er nogal dik bovenop, net als alle daarmee samenhangende verwijzingen waarvan de roman bol staat.'

Roel Smeets op [De Reactor.org](#)

'Een roman die sprankelt – sprankelt van taal, ideeën, stijlen, beelden, en waarvan de toon lichtvoetig is.'

Theo Hakkert op [verstwee.nl](#)

Op de LiteRom vind je nog [meer recensies over dit boek](#).

Weetjes over het boek

- Nina Polak won met *Gebrek is een groot woord* De Inktaap 2020.

Over de auteur

Nina Polak werd op 25 juni 1986) geboren in Haarlem. Ze studeerde Nederlands en Cultural Analysis in Amsterdam en in New York. Naast schrijver is ze journalist. Ze werkt bij *De Correspondent*, waar ze schrijft over boeken, films en televisie. Ook schrijft ze regelmatig voor *De Gids*.

Als romanschrijver debuteerde ze in 2014 met *We zullen niet te pletter slaan*. Deze roman werd drie keer genomineerd voor een prijs. Hierin staan een volwassen dochter en zoon uit een gestrand lesbisch huwelijk centraal. Ze worstelen met hun identiteit. De dochter is op zoek naar de geborgenheid die haar moeders ooit hadden. De zoon ervaart het spanningsveld tussen zijn hang naar een vrij leven en naar conventie en normaliteit. Zo reist hij achter zijn geliefde Padma aan naar India, om haar te helpen met ontwikkelingswerk, hoewel hij liever met haar in Nederland wil wonen met huisje-boompje-beestje. Het spanningsveld van de zoon komt sterk overeen met de worsteling van Nynke in *Gebrek is een groot woord*.

Uitgebreide samenvatting

Nynke 'Skip' Nauta is dertig jaar. Ze komt na zeven jaar varen in de haven van Cannes aan. Daar komt ze tot haar schrik en verbazing Nico en Mascha Zeno tegen met hun puberzoon Juda. Voordat ze uitvoer, heeft ze een tijdje bij hen gewoond, in het tuinhuis bij hun villa in de Amsterdamse Vondelstraat. Mascha Zeno is een aantrekkelijke actrice en Nico een zelfvoldane architect. Ze drinken de volgende dag een glas wijn met elkaar en de Zeno's

nodigen haar uit om opnieuw een poosje bij hen te komen wonen. Nynke twijfelt. Ze gooit haar geluksmunt en kiest ervoor inderdaad terug naar Amsterdam te gaan. Terug naar het verleden dat ze zeven jaar geleden achterliet.

In de taxi van Schiphol naar Amsterdam-Zuid denkt ze aan haar jeugd. Ze groeide op als enig kind van Nellie Nauta, een alleenstaande vrouw. Zij overleed acht jaar geleden na een kort ziekbed plotseling aan longkanker. Als Nynke aankomt bij het huis van de familie Zeno, ontvangen zij haar hartelijk. Ze neemt haar intrek in het tuinhuis alsof het weer zeven jaar geleden is. De volgende dagen gaat Nynke Amsterdam verkennen en bij haar achtergebleven vrienden op bezoek.

Nina merkt hoe Juda zich ontwikkeld heeft en hoe zijn ouders daarop reageren. Ze maken zich zorgen over zijn levensstijl. Hij is strikt veganistisch en sluit zich vaak op in zijn zolderkamer. Daar werkt hij aan de digitale, fictieve wereld die hij heeft gecreëerd. Een community vol verhalen en filmpjes van mensen van over de hele wereld.

Als Nynke haar ex-geliefde Borg bezoekt, ontdekt ze dat hij inmiddels een andere vriendin heeft. Toch gaan ze met elkaar naar bed. Er ontstaat een affaire waar Borgs vriendin niets van komt te weten. Ze praten en vrijen veel, kijken naar de YouTube filmpjes in de fictieve wereld van Juda. Ook gaan ze samen naar het toneelstuk *De meeuw* van Tsjechov, waar Mascha Zeno in speelt. Na de voorstelling drinken ze nog wat met de Zeno's. Nynke merkt dat ze jaloers wordt als Borg met een student van hem praat. Later gaan Nynke en Borg naar Zandvoort, waar ze vrijen in een duinpan. Wanneer ze wat eten in een strandtent, zegt hij dat hij bij zijn vriendin weggaat als Nynke bij hem blijft. Nynke weet niet wat ze moet zeggen.

De volgende dagen vullen zich met het bezoek van Nico's oude moeder en het huwelijk van de dochter van de bevriende Turkse groenteman. Nynke en Juda dansen met de gasten. De ochtend na de bruiloft blijkt Nynke zwanger te zijn. Ze noemt wat groeit in haar buik 'de boon'. Ze gaat naar Borg om het te vertellen, maar Borg wordt weggeroepen door zijn vriendin. Nynke blijft achter en vindt op zijn computer zijn novelle: *De onschuldige – een liefdesgeschiedenis*. Ze besluit hem naar zichzelf te mailen.

In haar tuinhuis leest ze de novelle met stijgende verbazing en woede: het is Borgs verhaal van hun liefde van acht jaar geleden. In het verhaal probeert hij te verklaren waarom Nynke wegging. Het beeld dat Borg van haar schetst, maakt haar razend. Lang heeft ze niet om erover door te malen, want Mascha komt haar vragen om op Juda te passen. Hij ligt met griep in bed. Ze kijken samen een film en Nynke denkt erover om bij de Zeno's te blijven en haar kind daar op te voeden.

De volgende ochtend maakt ze een fietstocht door de stad. Ze komt uiteindelijk uit waar ze vroeger met haar moeder woonde, een flat bij de Sloterpas. Ze denkt aan de keer dat haar moeder haar meenam naar de haven met zeecontainers en ze vervolgens haar spreekbeurt hield over zeecontainers. Ze wilde oefenen met haar moeder, maar die lag drie dagen depressief op bed. Terwijl ze hieraan terugdenkt, negeert Nynke de WhatsAppberichten van Borg.

Twee dagen later vertelt Mascha haar dat ze naar een oplossing zoeken voor de snel achteruitgaande moeder van Nico. Nynke trekt de conclusie dat ze de oude vrouw in het tuinhuis willen laten wonen. Ze pakt haar spullen en reist naar de haven van Enkhuizen, waar een boot van Lood ligt, haar scheepsmat en schipper. Lood is er niet. Nynke gaat in de kooi liggen, stuurt Borg een bericht en valt in slaap. Als Lood later belt, vertelt hij dat hij op Menorca zit. Hij vraagt haar met hem mee te zeilen vanaf Sardinië. Verward loopt Nynke door Enkhuizen: wil ze zwanger blijven? Waar hoort ze thuis? Ze besluit abortuspillen te nemen en boekt een ticket naar Sardinië.

Op weg naar Schiphol begint ze te bloeden. In het vliegtuig blijft dat doorgaan. Ze is alleen met zichzelf bezig, ziet zichzelf in het vliegtuigje op de monitor dat over Europa kruipt. Als ze in Alghero op Sardinië aankomt en in de haven Lood ziet, barst ze in een lange huilbui uit. Ze valt in de hut aan boord in een diepe slaap. Ondertussen heeft ze een mail gehad van Borg, die haar vraagt hem met rust te laten.

Even later varen Nynke en Lood uit en koersen aan op Malta. Nynke denkt aan de overdosis pillen die ze door haar moeders yoghurt roerde toen ze al zo ziek was dat er geen genezing meer mogelijk was. Borg belt haar om te zeggen dat hij van haar houdt. Nynke zegt dat ze de novelle heeft gelezen en ook van hem houdt.

Ze varen verder en Nynke denkt aan de huisarts van haar moeder en hoe ze bij de Zeno's terecht kwam na haar moeders dood. Als ze over de zee uitkijkt, zijn ze allemaal in haar gedachte: Nellie, Mascha, Juda, Nico, Borg en haar 'boon'.